

پاسخنامه مدارس شهرستان

نام کتاب: هدایه از الفاتمه (از ص ۱۲۸) فی التوابع تا آخر و کل کتاب صمدیه

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

سؤالات تستی:

۱. علت نصب کلمه «مناً» و نیز عامل آن در آیه شریفه «أَحْتَسِبُ لَهُمْ فَسْذُؤًا وَالْوَثَاقَ فِيمَا مَنَابَعُهُ وَإِمَّا فِدَاءً» (محمد/۴) چیست؟ د صمدیه ۲۴
- أ. مفعول به - فعل شذّوا ب. مفعول مطلق - فعل شذّوا ج. حال - محذوف د. مفعول مطلق - محذوف
۲. کدام گزینه صحیح نیست؟ ب هدایه ۱۲۸
- أ. النكرة توصف بالجملة الخبرية ب. الضمير لا يوصف ولكن يوصف به
- ج. النعت يتبع متبوعه في أربعة من عشرة اشياء د. فائدة النعت توضيح المنعوت ان كانا معرفتين
۳. در جمله: «ما ذا صنعت» ا صمدیه ۴۱
- أ. «ذا» موصوله است و «ما» مبتدا است و می توان «ذا» را ملغی نمود و «ما» را مفعول گرفت
- ب. «ذا» اسم اشاره است و «ما» مفعول فعل بعد از خود است
- ج. «ذا» اسم اشاره و «ما» مبتدا است د. «ذا» ملغی است و «ما» مبتدا یا خبر مقدم است
۴. اگر أفعال تفضیل معرفّ به أُل باشد، نسبت به موصوف خود چگونه است؟ ا هدایه ۲۰۸
- أ. در افراد و تذكیر و فروعشان، مطابق با موصوف است ب. همیشه به صورت مفرد و مذكر می آید
- ج. در افراد و تذكیر و فروعشان می تواند مطابق با موصوف بیاید و می تواند مفرد و مذكر باشد
- د. در افراد و تثنیه و جمع مطابق با موصوف می آید اما همیشه باید مذكر باشد

سؤالات تشریحی:

۱. پنج مورد از جمله‌هایی که محلی از اعراب دارند را نام ببرید. صمدیه ۶۴-۶۲
۱. جمله خبریه ۲. جمله حالیه ۳. جمله مفعول به ۴. جمله مضاف الیه
۵. جمله جواب شرط جازم ۶. جمله تابع مفرد ۷. جمله تابع جمله‌ای که محل اعرابی دارد.

۲. هر کدام از تعریفات زیر مربوط به کدام یک از توابع است؟ هدایه ۱۳۹ و ۱۳۸ و ۱۳۴

- أ. تابع ینسب الیه ما نسب الی متبوعه و هو المقصود بالنسبة دون متبوعه: ج: بدل
- ب. تابع غیر صفة یوضح متبوعه و هو اشهر اسمیه: ج: عطف بیان
- ج. تابع یدل علی تقریر متبوعه فیما نسب الیه: ج: تاکید
- د. تابع یدل علی شمول الحکم لكل افراد المتبوع: ج: تاکید

- * اسم الفاعل ان كان صلة لـ «أل» عمل مطلقاً و ألاً فیشرط كونه للحال او الاستقبال و اعتماده علی ... صمدیه ۴۷
۳. عبارت را توضیح داده و آن را کامل کنید.

اسم فاعل در صورتی عمل می‌کند که یا صلة ال موصوله باشد و در این حالت هیچ شرطی ندارد و یا اگر صلة ال نیست، به معنای حال یا استقبال بوده و نیز اعتماد و تکیه کند بر مواردی مثل: نفی، استفهام، مخبر عنه واقع شود یا موصوف و یا ذوالحال.

۴. حروف جر در هر کدام از موارد زیر در چه معنایی به کار رفته است؟ هدایه ۲۷۳ و ۲۶۹ و ۲۶۵ و ۲۶۴ و ۲۶۱ و ۲۶۰

ب. ما جاءنی <u>من</u> أحد:	تبیین	أ. فاجتنبوا الرجس <u>من</u> الاوثان:
د. اشتریت الفرس <u>بسرجه</u> :	بمعنای علی	ج. لاصلبنکم <u>فی</u> جذوع النخل:
و. <u>رُب</u> رجل کریم لقیته:	مجاوزه	هـ. رمیت السهم <u>عن</u> القوس:

۵. «موصولات حرفی» را تعریف کرده و آن‌ها را نام ببرید. صمدیه ۴۰

الحرفی کلّ حرفٍ أوّل مع صلته بالمصدر و المشهور خمسة: أن، أنّ، لو، ما، کی.

* و اعلم أنّ «أن» الواقعة بعد العلم ليست هي الناصبة للمضارع نحو قوله تعالى «عَلِمَ أَن سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضِيٌّ» (مزمّل/۲۰) فالواقعة بعد الظن

جاز فيه الوجهان ان ينصب بها و أن تجعلها كالواقعة بعد العلم. هدایه ۲۲۱

۶. أ. لفظ «أن» بعد از ماده علم چه کلمه‌ای است؟ ب. عبارت «فالواقعة بعد الظن» را توضیح دهید.

أ. «أن» مخففة از مثقله است ب. یعنی اگر کلمه «أن» بعد از ماده ظن به کار رود در آن دو وجه جایز است: «أن» ناصبه باشد یا «أن» مخففة از مثقله باشد.

* لك في نحو لا حول و لا قوة الا بالله خمسة اوجه ... صمدیه ۲۲ و ۲۱

۷. از پنج وجهی که در جمله فوق جایز است چهار مورد را نوشته و ترکیب آن را بنویسید.

۱. فتحهما: علی الاصل ۲. رفعهما: علی الابتداء او علی الاعمال کلیس ۳. فتح الاول و رفع الثانی: بالعطف علی المحل او باعمال الثانیة کلیس

۴. عکس الثالث علی اعمال الاولى کلیس، او الغائها ۵. فتح الاول و نصب الثانی بالعطف علی لفظه.

۸. ترکیب و محل اعرابی «کم» در موارد زیر چیست؟ هدایه

مفعول به، نصب	ب. کم رجلاً ضربت؟	مفعول فیه. ظرف، نصب	أ. کم يوماً سرت؟
خبر، رفع.	د. کم يوماً سفرک؟	مبتدا، رفع	ج. کم رجلاً إخوک؟

۹. «ضمیر شأن» را تعریف کرده، عامل در آن را به همراه دو حکم از احکام اختصاصی آن بنویسید. صمدیه ۳۸

ضمیر شأن، ضمیر غائبی است که قبل از جمله‌ای می‌آید و به وسیله آن جمله تفسیر می‌شود. عامل در آن تنها ابتدا یا یکی از نواسخ آن است. احکام اختصاصی: لا یثنی و لا یجمع، لا یفسر بمفرد، لا یتبع و یحسن تأنیثه إن کان المؤنث فیها عمدة.